

*und grausame Mittel anwenden um die Einheit des Reiches den niedersächsischen Hartköpfen gegenüber durchzusetzen. Es ist dabei ganz gleichgültig, ob später ein paar abwegige Geschichtsschreiber die Methode mit dem Ergebnis verwechseln. Ausschlaggebend ist, ob es uns zu unserer Zeit gelingt, das Reich so auszuweiten und zu konsolidieren dass es ernsthaft nicht mehr gefährdet werden kann. Das ist das unverrückbare Ziel der Politik des Führers.'*¹

Geen van beide uitlatingen mag men beschouwen als een volledige en letterlijke weergave van hetgeen Hitler, zo hij de oorlog zou winnen, van plan was. Waarlijk openhartig was hij jegens zijn tafelgenoten nimmer, eerder wellicht jegens Goebbels maar diens dagaantekeningen moet men met voorzichtigheid hanteren: Goebbels hield bij het dicteren van die aantekeningen rekening met het feit dat zij de stof moesten vormen voor een te publiceren dagboek. Desniettemin rechtvaardigen beide uitlatingen de conclusie dat een overwinnende Hitler Nederland als historische grootheid zou hebben doen verdwijnen – en dat Mussert die zich bereid verklaard had, *deze Führer* trouw te zweren 'bis in den Tod', daarmee in feite zijn hoofd in de strop zou steken.

De NSB 'enig toegelaten partij'

Het viel Seyss-Inquart niet moeilijk, de NSNAP uit te schakelen. Het eerste wat geschiedde was dat van Rappard opdracht kreeg, alle partij-activiteit te staken. Hij schikte zich. Zijn optreden werd kort nadien publiekelijk gesavouéerd: de NSB-pers mocht begin oktober een verklaring van het *Reichskommissariat* publiceren waarin stond dat zij die 'naar aansluiting van Nederland bij Duitsland of naar annexatie van Nederland door Duitsland' streefden, handelden 'in strijd met de uitgesproken wil van de *Führer*.'² Het was voor van Rappard en zijn volgelingen wèl een bittere pil. Van Rappard zelf achtte zich door Seyss-Inquart en Schmidt bedrogen. Dat was hij ook. Hij deed zijn best, zijn schare als aparte formatie, zij het als een formatie in ruste, bijeen te houden. Vergeefs! Seyss-Inquart, Schmidt en Rauter zagen het als wenselijk dat zoveel mogelijk NSNAP'ers zich bij de NSB aansloten teneinde daar het ideologisch tegenwicht tegen de 'Nederlandse' vleugel te versterken; misschien zouden ze ook wat leven in de brouwerij brengen.

¹ Ongepubliceerd fragment uit het dagboek van Goebbels (Doc I-546, a-1). Dit fragment bevindt zich in de verzamelingen van de *Hoover Institution on War, Revolution and Peace*, Palo Alto, Californië. ² *Het Nationale Dagblad*, 10 okt. 1941.